

Warszawa, dnia 9 października 2019 r.

Szanowny Pan
Zbigniew Ziobro
Prokurator Generalny
Al. Ujazdowskie 11
00-950 Warszawa

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Na podstawie art. 304 § 1 k.p.k. zawiadamiam o możliwości popełnienia przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego - Pana Alwina Gajadhura lub pracowników Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego, a w szczególności Centrum Automatycznego Nadzoru nad Ruchem Drogowym oraz delegatur Głównego Inspektoratu Transportu Drogowego w Białymstoku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Łodzi, Lublinie, Rzeszowie i Wrocławiu **przestępstwa przekroczenia uprawnień i niedopełnienia obowiązków oraz działania na szkodę interesu publicznego** w latach 2015-2017 na terenie całej Polski przez niezapewnienie efektywnego działania systemu odcinkowego pomiaru prędkości oraz wnoszę o wszczęcie w tej sprawie postępowania przygotowawczego.

Uzasadnienie

Stan faktyczny

Najwyższa Izba Kontroli dnia 13 września 2019 r. poinformowała o wynikach kontroli "Odcinkowy pomiar prędkości w ruchu drogowym" (znak: BI.430.003.2019, nr ewid. 138/2019/P/18/061/LBI)¹. NIK ustalił, że system kontroli nie istnieje: „**Kontrola NIK wykazała jednoznacznie, że taki system dotychczas nie istnieje i nie będzie istniał bez gruntownych zmian organizacyjnych i prawnych w tym zakresie**”².

Kontrolerzy wychwycili liczne nieprawidłowości, m.in.:

- W latach 2015-2017 **przedawniło** się 1,6 miliona wykroczeń o wartości kar ok. 371 miliona złotych.

¹ <https://www.nik.gov.pl/plik/id,21288,vp,23922.pdf>

² <https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/odcinkowy-pomiar-predkosci.html>

- Odpowiedzialny za fotoradary Główny Inspektor Transportu Drogowego programował je tak, że wychwytywały przekroczenia prędkości od 30 km/h – zatem *de facto* **podwyższone zostały limity** prędkości do 80 km/h w terenie zabudowanym oraz 120 km/h poza nim.
- Na skutek ww. „podwyższenia” limitów prędkości w latach 2015-2018 **nie nałożono kar** o wartości co najmniej 2,8 mld zł, zatem o taką kwotę zostały uszczuplone dochody do budżetu.
- Aż 11 z 29 urządzeń odcinkowego pomiaru prędkości zostało rozmieszczonych **nieprawidłowo**.
- Liczba pracowników obsługująca system auto na koniec 2018 roku wynosiła 243 osoby i o blisko ¼ **odbiegała** od przyjętych założeń przy jednocześnie **wysokiej rotacji** kadry, sięgającej w 2018 roku aż 90%. NIK podkreślił, że dostosowanie zatrudnienia do założonego stanu kosztowałoby ok. 5,5 mln zł rocznie i odpowiadałoby jedynie 0,7% kar nienałożonych przeciętnie w roku na sprawców wykroczeń drogowych (788,7 mln zł).

Do powyższego stanu doszło mimo, że funkcjonowanie odcinkowych pomiarów prędkości, w przeliczeniu na oszacowane koszty jednego wypadku oraz koszty ofiar śmiertelnych, **przyniosło szacunkowy efekt** korzyści społecznych w wysokości 120 mln zł, który ponad 12-krotnie przewyższył koszty zakupu i utrzymania tych urządzeń. Co gorsza od 2017 r. rośnie liczba śmiertelnych ofiar wypadków drogowych, a Polska zajmuje mało zaszczytne 25. miejsce w unijnych statystykach drogowej śmiertelności.

Stan prawny

Stypizowane w art. 231 k.k. przestępstwo nadużycia władzy jest przestępstwem umyślnym, które może zostać popełnione jedynie przez funkcjonariusza publicznego. Niewątpliwie wskazani w zawiadomieniu potencjalni sprawcy są funkcjonariuszami publicznymi w znaczeniu art. 115 § 13 pkt 4 lub 6 k.k.. Nie ulega również wątpliwości, że czyn miał charakter umyślny.

W literaturze zwraca się uwagę, że gdy funkcjonariusz publiczny, będący wyposażony przez państwo w pewien zakres uprawnień i obowiązków, zawodzi zaufanie, którym został obdarzony, w następstwie czego instytucja publiczna, którą reprezentuje nie działa w sposób wymagany prawem, to godzi w ten sposób w wyrażoną w Konstytucji zasadę, że organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa (*Cz.P. Kłak*, Podmiot przestępstwa nadużycia władzy – potrzeba nowelizacji?, [w:] Granice

kryminalizacji, pod red. *S. Pikulskiego, M. Romańczuk-Grąckiej*, Olsztyn 2013, s. 363).³ GITD został wyposażony przez ustawodawcę w uprawnienia w zakresie kontroli przestrzegania przepisów ruchu drogowego przez kierujących pojazdami w zakresie, o którym mowa w art. 129g ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym na mocy art. 51 ust. 6 pkt 1 lit. c ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym. Zgodnie z art. 129g ust. 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym ujawnianie za pomocą stacjonarnych urządzeń rejestrujących zainstalowanych w pasie drogowym dróg publicznych następujących naruszeń przepisów ruchu drogowego:

- a) przekraczania dopuszczalnej prędkości,
 - b) niestosowania się do sygnałów świetlnych
- należy do Inspekcji Transportu Drogowego.

W świetle wniosków z raportu NIK nie ulega wątpliwości, że na skutek rozlicznych zaniedbań doszło nie tylko do niedopełnienia obowiązków ale również przekroczenie uprawnień (przez "podwyższenie limitów prędkości) na szkodę interesu publicznego, który w tym przypadku definiować należy w przez pryzmat stanu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Podpis: _____
Nazwisko: _____
Funkcja: _____

Podpis: _____
Nazwisko: _____
Funkcja: _____

³ *Kodeks karny. Komentarz*, red. prof. dr hab. Ryszard Stefański, 2019.